

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

22. An Confessarius virtute lubilæi, Bullæ Cruciatæ, aut alterius privilegii
possit commutare vota extra sacramentalem confessionem? Et ita
faciendo Confessarius peccet mortaliter per doctrinam, quæ ...
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Sacerdotali, de prob. in 6. dicitur potestatem ex privilegio datam ad providendum de maiori præbenda non esse extendendam ad minorem præbendam. Tertio, quia quando conceditur privilegium ad dispensandum in votis, solet in nonnullis concedi etiam ad dispensandum in iuramentis. Signum ergo est, necessarium esse tale privilegium expressum. Hæc opinio est satis probabilis.

2. Sed ego contrariæ tanquam probabiliori adhæreo, quam tuctur Basilius Pontius *de matrim. l. 8. c. 11. num. 5.* Suarez *de Religione, tom. 1. lib. 6. cap. 14. à n. 19.* Dico igitur delegatam potestatem in votis dispensandi, illaque commutandi, extendi tum ad iuramenta pia absolute facta, tum ad vota iuramento ex proposito confirmata, tum etiam ad vota iurata, tametsi iuramentum & votum eiusdem materiæ concomitanter se habeat; & ratio est, quia si solum esset votum, dispensabile esset, etiamsi solum esset iuramentum, ex eo autem quod sint concomitantia illa duo vincula, unum non mutat suam naturam ex consortio alterius; ut si quis teneatur irregularitate ex homicidio casuali, & ex voluntario, hæc coniunctio non tollit, quominus possit in casuali Episcopus dispensare iuxta formam Tridentini, & hanc sententiam probabilem vocat Filiucius *tom. 2. tract. 26. c. 9. n. 256.* & Sanchez *ubi supra, c. 54. n. 21.*

3. An verò si facultas delegata dispensandi, aut commutandi, esset limitata ad unicum votum, tunc posset auferri iuramentum de eadem materia illi concomitanter adiunctum. Respondet Suarez *lib. 6. de voto, c. 14. n. ult.* non posse tolli nisi adiunctum accessorie: at verò Sanchez *l. 8. de matr. disp. 2. c. 53. n. 21.* tenet posse vtrumque tolli, & suadet ratio adducta n. 21. quia scilicet sublato voto, seu remissa promissione, tollitur etiam indirectè iuramenti vinculum.

RESOL. XX.

An virtute Iubilæi possit Confessarius commutare iuramentum solvendi vsuras, aut metu iniusta extortum?
Et an possit Confessarius virtute Iubilæi commutare vota in favorem tertij facta nondum tamen acceptata, ut v. g. si quis vouerit se daturum Calicem certæ Ecclesiæ, vel elemosinam certæ personæ, aut construendam Ecclesiæ, &c. sine consensu illius, in cuius favorem sunt facta? Ex part. 5. tr. 12. Ref. 7. aliis 56.

Quæ hic est sup. in tr. 3. Ref. 84. & in aliis 5. eius primæ not.

§. 1. **N**egatiuam sententiam docet Ludouic. de la Cruz, Sanchez, & Suarez, quos citavi in 4. p. tr. 4. resol. 19. quibus nunc addo Layman. *lib. 4. tr. 3. c. 11. n. 8.* vbi docet quod facultas dispensandi in votis, aut illa commutandi, non attenditur ad relaxationem & commutationem iuramentorum, per quæ nullum ius parri, cui iuramenta præstantur, acquiritur, qualia sunt iuramenta adiecta contractui, in quo est turpitudinis, vel iniustitia in creditore, ut est iuramentum factum homini solvendi vsuras, aut metu extorta.

2. Sed licet hæc opinio sit probabilis, non minus probabilem contrariam existimo, quam præter Trullenck, Ledesma, & Rodriguez, quos in dicta resolutione citavi, tenet etiam nouissimè Bossius in *Iubilæo selt. 2. cas. 6. n. 4.* vbi sic ait. His tamen non obstantibus non caret magna probabilitate affirmatiua sententia, quod si facultas delegata circa vota extendatur ad talia iuramenta, cum iniuria, vel iniustitia extorta, quia cum per talia iuramenta nullum ius, nullaque obligatio acquiritur homini, cui præstantur, neque etiam secundo; sed tota obligatio oritur, seu acquiritur Deo, qui in testem inuocatur, ac proinde solus Deus sit creditor, teneturque iurans seruare iuramentum solum propter Dei honorem, & intuitu Re-

ligionis, iuramenta videntur verè induere rationem voti, votisque equiparari, & licet iuramenta non sint facta Deo, sed homini, quoad obligationem tamen censentur tanquam iuramenta facta Deo, cum obligent intuitu solius honoris Dei, ergo cui conceditur facultas relaxandi, vel commutandi vota, quibus promissio soli Deo acquiritur, censentur etiam concedi hæc omnia iuramenta, per quæ soli Deo obligatio acquiritur.

3. Notandum est tamen hic obiter posse Confessarium virtute Iubilæi commutare vota in favorem tertij facta, nondum tamen acceptata, ut, v. g. si quis vouerit se daturum Calicem certæ Ecclesiæ, vel elemosinam certæ personæ, aut constructurum Ecclesiæ in honorem talis Sancti, &c. In his casibus potest Confessarius dicta vota in alia commutare, sine consensu illius, in cuius favorem sunt facta. Ita Pontius *de matr. lib. 8. c. 8. §. 1. n. 8.* Filiucius *tom. 2. tr. 26. cap. 9. num. 257.* Barbof. *de potestate Episcopi, p. 1. alleg. 36. num. 2.* Moneta *de commutatione vltima volunt. cap. 6. num. 64.* & alij.

RESOL. XXI.

An Confessarius virtute Iubilæi possit absoluerè a casibus Episcopo reseruatis?
Et an hoc etiam extendatur ad casus, & censuras reseruatas ab Episcopo etiam post Iubilæi publicationem?
 Ex p. 3. tr. 4. Ref. 148. aliis 149.

§. 1. **N**egatiuam sententiam docet Bonac. *de cens. disp. 1. q. 3. art. 15. n. 10.* Cortolanus *de casibus reseru. p. 1. sent. 3. art. 15. num. 7.* & alij. Ratio est, quia Clemens VIII. in Bulla quadam decreuit, ne vllus prætextu cuiuscunque privilegij absoluat a casibus reseruatis Episcopo.

2. Sed hæc opinio refellenda est, & idèò merito contrariam amplectuntur Zanardus in *direct. part. 1. de sacram. Pœnit. c. 2. §. 34.* Floronus *de casibus reseru. part. 1. c. 4. §. 8. n. 7.* Henriquez *lib. 13. c. 14. n. 9.* Vgolinus *de casibus, tab. 1. cap. 10. §. 4.* Valquez in 3. part. tom. 4. q. 91. dub. 10. n. 6. Reginald. *tom. 1. l. 8. c. 5. selt. 1. n. 17.* Gratianus *p. 1. l. 4. c. 15. n. 28.* Suarez *de cens. disp. 7. selt. 5. num. 10.* & alij, quia cum in Iubilæis conferatur expressè absolutio a casibus reseruatis Pontifici, à fortiori censetur concessa facultas absoluedi a censuris, & casibus Episcopalis. Et hanc opinionem aliqui, & optimè quidem, extendunt ad casus, & censuras reseruatas ab Episcopo, etiam post Iubilæi publicationem.

RESOL. XXII.

An Confessarius virtute Iubilæi, Bulla Cruciatæ, aut alterius privilegij possit commutare vota extra Sacramentali confessionem?
Et ita facièdo, an Confessarius peccet mortaliter, per detractionem, quæ in §. 2. huius Resolutionis traditur?
Ex quo etiam inferatur, an Regulares teneantur per se concluso scandalo, obseruare præcepta Synodalia, & an censuræ Synodales per Episcopum promulgatæ ligent Regulares?
Et deducitur, an verba imperatiua continent præceptum, Et quid dicendum est in Conciliis, & Decretis Pontificiis, an verba imperatiua semper accipièda sint præceptiua? Ex p. 5. tr. 12. Ref. 36.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam esse probabilem, mam & tutam in praxi, satis docui in 3. part. tract. 2. resol. 9. & iterum in 4. p. tr. 4. resol. 8. cum multis titis Doctoribus, quibus nunc addo illos, quos citavi in

& sequitur Faustus in Thef. Rel. l. 4. g. 5. num. 2. & 3. Laurus de Iubilæo, part. 1. c. 2. n. 16. Sanctarellus de Iubilæo, s. dub. 8. Potacchus de Iubilæo, sect. 4. 2. num. 66. Homobonus de exom. Eccl. p. 2. tr. 8. c. 7. q. 2. 2. & novissimè Angel. Bossius de Iubilæo, sect. 2. cas. 8. n. 3. & Philippus de la Cruz in Thef. Eccl. tr. 1. §. 11. n. 10. Sed difficultas est an in hac Diœcesi Panormitana ubi in Synodo Eminentiss. Cardinalis ab Auria p. 2. c. 4. num. 12. sic habetur. Caveant Confessores ne votorum commutationem extra sacramentalem confessionem faciant; nam illud verbum, caveant, videtur inducere obligationem peccati mortalis, ut patet ex Decreto Clem. VIII. de casuum reservatione, ubi dicitur. Caveant diligentissimè, ne ea notione, quam de aliorum peccatis in confessione habuerint, ad exteriorem gubernationem vtiatur. In quibus verbis esse præceptum docet Castrus Palaus tom. 1. tr. 3. disp. 1. punct. 9. n. 3. & in dicta Synodo ubi sup. n. 14. ita etiam habetur. Caveant Sacerdotes Confessarij ne verbo, aut signo, aut alio quovis modo aliquatenus prodant peccatorem, unde confessionis sigillum violatur, in quibus verbis certum est præceptum adesse. Ergo dicendum est etiam verba supradicta, caveant Sacerdotes ne votorum commutationem extra sacramentalem confessionem faciant, importare obligationem culpæ lethalis; unde si Confessarius aliquis commutaret aliqua vota virtute Bullæ Cruciatæ, vel Iubilæi extra Sacramentum, peccaret mortaliter. 3. Verùm non peccare mortaliter ego puto Confessarium non obstante dicta prohibitione commutantem vota extra Sacramentum, cum hæc opinio, ut dictum est, probabilissima sit, neque puto in illis verbis hoc prohiberi sub obligatione culpæ lethalis, nam, ut alibi probatum est, cum Caietano in 2. 2. q. 166. art. 9. circa soler. ad 2. & alijs, verba imperativa non continent præceptum, vel meliùs dicendum est, tunc continere præceptum, quando ex materiæ gravitate & necessitate id apparet, quæ si magna sit, & graviter à Legislatore fuerit ponderata, censenda sunt verba præceptiva esse. Unde in Clem. exim. de verborum signific. §. item quis, ver. Nos itaque ex materiæ gravitate, ait Pontifex colligendum esse præceptum ex huiusmodi verbis, quod etiam docuit Abbas, Felinus & Imola in c. nam conceperunt, in fin. de constit. Ad auctoritatem verò desumptam ex Decreto Clem. VIII. dico quòd verba imperativa in Concilijs, & Decreti Pontificum ferè semper accipienda sunt ut præceptiva, ut tradit Vasquez in 2. 2. disp. 1. §. 8. cap. 2. n. 24. & ex materiæ gravitate verbum, caveant, importare præceptum in d. Decreto Clement. VIII. clarè apparere dicendum est, quod non omnia à fortiori procedunt quoad Regulares, qui, ut alibi probatum est, non tenentur per se, secluso Cardinalo, observare præcepta Synodalia, ut me citato, tenet etiam novissimè Merolla in disp. Theol. tom. 2. d. 4. c. 4. dub. 22. n. 306. Unde rectè Bariola conf. 3. 2. per totum, tenet quòd censuræ in Concilijs Synodalibus per Episcopos promulgatæ non ligant Regulares.

RESOL. XXIII.

An tempore Iubilæi possit quis petere commutationem votorum, vel operum iniuriorum ab vno Confessario, & possit cum altero confiteri? Ex part. 5. tract. 12. Ref. 51. alias 50.

R. Respondeo affirmativè cum Henriquez lib. 7. c. 10. num. 8. Vegha in summa, p. 2. c. 7. num. 19. Sanchez in summa, tom. 1. lib. 4. c. 54. n. 17. & Laurio de Iubil. p. 1. c. 25. n. 37. ubi sic ait. Quando in Bulla inungitur ut opera possint commutari per Confessarium

electum, si quis iam elegerit, & ab eo est facta commutatio, non tamen illi confessus est sua peccata, sed alteri, commutatio valet. Sic ille, & rectè quidem, nam in Bulla Iubilæi requiritur solùm ut commutans sit Confessarius approbatus ab Ordinario, quod accidit in casu nostro, ergo, & ita declarasse Greg. XIII. testatur Henric. ubi supra.

RESOL. XXIV.

An si quis in Vigilia Nativitatis ieiunaret, pro lucrando Iubilæo, satisfaceret sumendo illam maiorem quantitatem, quæ sumi solet in dicta Vigilia, cum ieiunaret extra tempus Iubilæi?

Et supponitur in dicta Vigilia posse sumi vncias sexdecim in collatione serotina.

Et docetur, quod si aliquis ieiunasset, nesciens Iubilæum promulgatum, quod hoc non obstante illud lucraretur.

Et aliqua alia pro ieiunijs Iubilæi adducuntur. Ex p. 11. tr. 7. & Mis. 7. Ref. 12.

§. 1. Suppono, in dicta vigilia (ut alibi probavi) posse sumi vncias sexdecim, & ita docet novissimè Ioannes Henriquez in pract. q. 99. sect. 16. q. 5. n. 17. ubi sic ait. [Algunos Doctores afirman que esto no es licito. Otros tienen que donde ay costumbre se puede hazer colación en la Vigilia de Navidad con todo, quanto vna persona puede comer de todas frutas; Pero la opinion mas recebida es la de Azor, Fagundez, y Diana, los quales afirman, que casi en todas partes ay costumbre de hazer colación la vigilia de Navidad con cantidad doblada, que en los demas dias de ayuno; de modo que si en los demas ayunos se puede comer ocho onzas à colación, en este dia se podran comer diez y seis.]

2. Però ay dificultad en averiguar si esta cantidad se ha de entender tambien con los Religiosos, porque los mas afirman que esta costumbre la ay en las Religiones, però Villalobos niega esto, y Diana dize, In nostra Religione certum est non stare. Però verdad sea, que vnos Doctores puede ser que hablen de lo que se usa en vna Prouincia, y otros del uso de otra: y hablando del uso de nuestra Religion digo, que se usa en esta Prouincia del Andaluzia hazer colación con las diez y seis onzas que dize Azor. Imò plus addit novissimè Remigius pract. Confess. t. 3. c. 4. §. 5. n. 1. ubi sic ait, Para que la colación sea licita, y se pueda tomar sin pecado, ha da ser moderada en cantidad, y calidad: y para evitar prolixidades permiten communmente los Doctores como §. 2. n. 7. diximos ocho onzas poco mas, o menos, aunque sea de diuersos manjares: y no pecaria mortalmente el que hiziesse colación algo mas larga con buena fé, y por tener mucha hambre. Es licito en víspera de Navidad hazer colación doblada, que en los demas de ayuno; y à un quanto cada vno quisiere, como sea de cosas permitidas en colación.] Ita ille.

3. Hoc supposito, ad quæsitum adductum negativè respondet Bossius de Iubilæo, sect. 4. cas. 18. n. 163, sic asserens; Consequenter tali pacto in dicta Vigilia Natalis Domini, aut Paschatis tam immoderatam sumens collationem iuxta præfatam consuetudinem, licet non violare præceptum de Ecclesiastico ieiunio, non tamen satisfaceret oneri ieiunandi ratione Iubilæi, sicut non satisfaceret oneri ieiunandi ratione vel penitentiæ, aut voti, quia non verè ieiunaret. Hæc Bossius.

4. Sed ego contra illum puto cum Patre Bardi in selectis, l. 5. quæst. 4. num. 2. hunc talem etiam si ea nocte sumeret refecticulum illam maiorem, satisfacere ieiunio ex voto, aut penitentiæ, quia dum non constat de opposita intentione vouentis; aut Confessarij imponentis

N A
nia
IL. IV. V
III

Alibi inf. in tr. 6. Refol. 111. à lin. 22 & in Refol. 112. à lin. 21 & in Refol. 113. & 114: §. 2. in fine, & in Refol. 115. Notand. d. in princa. & pro quant. libuerit in Ref. 3. huius not. in §. 3. &c.

Sup. in hoc Ref. 1. not. præterita, §. 1. à lin. 9. verf. Sed me citato, & in Ref. 3. §. Sed, & in Ref. 5; §. Notandum, ad lin. 7.

Sup. hoc inf. in tr. 6. Ref. 120. §. vi. &c. & sup. hoc aliquod plus contra in hoc textu ibi in Refol. 113. §. vi. &c.

Sup. hoc inf. in tr. 6. Ref. 111. §. At vs pauld post initiu, velf. Talis vespertina.

